

İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi Istanbul University Journal of Women's Studies

Araştırma Makalesi | Research Article

 Açık Erişim | Open Access

Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Temalı Filatelik Damgalar

International Marmaris Women and Art Festival-Themed Philatelic Stamps

Serkan Aycil ¹

¹ Kuruma Bağlı Değil / Non-affiliated, İstanbul, Türkiye

Öz

Çalışmanın amacı Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına tasarlanan özel tarih damgalarını tespit etmek ve tespit edilen filatelik damgalarda yer alan temsiller hakkında değerlendirmede bulunmaya çalışmaktır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada verilere doküman incelemesi ile erişilmiştir. Bu kapsamda öncelikle Muğla ve ilçelerinde düzenlenen festival ve etkinlikler tespit edilmiş sonrasında hakkında özel tarih damgası hazırlanan yıllara ait damga tatbiklerine ulaşılarak çalışmanın sınırlılığı belirlenmiştir. Çalışma öncesinde <https://www.pulhane.com/> internet sitesi üzerinde incelemelerde bulunulmuş ve ilgili kategorideki filatelik damga örneklerinin tamamı gözden geçirilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde ilk gün damgası ve özel gün damgası kategorilerinde herhangi bir temsile ulaşılamamış olmasına rağmen özel tarih damgası kategorisinde yayımlanmış 6 adet temsile ulaşılmıştır. Buna göre 2010-2015 yılları arasında yayımlanan damgalarda kadın illüstrasyonu başta olmak üzere cinsiyet teması, gül, kadın eli ve çiçek figürlerine rastlanmıştır. Sonuç olarak filatelik türler içerisinde gerek festival gerekse kadın temsili ele alan belirli sayıda çalışma bulunmasına rağmen Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'ni ele alan çalışmaların ise yalnızca özel tarih damgası kategorisi ile sınırlandırıldığı anlaşılmıştır.

Abstract

The aim of the study is to identify the special date stamps designed to commemorate the International Marmaris Women and Arts Festival and to make an evaluation about the representations in the philatelic stamps identified. In this study, in which the qualitative research method was used, the data were accessed through document analysis. Within this scope, first, the festivals and events organised in Muğla and its districts were identified, and then the limitations of the study were determined by accessing the stamp applications of the years for which special date stamps were prepared. Before the study, the website <https://www.pulhane.com/> was examined and all philatelic stamp examples in the relevant category were reviewed. Because of the examination, although no representations were found on the first day stamp and special day stamp categories, 6 representations published in the special date stamp category were found. Accordingly, in the stamps published between 2010 and 2015, gender themes, roses, female hands and flower figures, especially female illustrations, were found. As a result, it is understood that although there are a certain number of studies dealing with both festival and women's representation within philatelic genres, the studies dealing with the International Marmaris Women and Art Festival are limited to the special date stamp category.

Anahtar Kelimeler Festival • Marmaris • Kadın ve Sanat • Filatelik Damga • Özel Tarih Damgası

Keywords Festival • Marmaris • Women and Art • Philatelic Stamp • Special Date Stamp

Atıf | Citation: Aycil, S. (2025). Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali temalı filatelik damgalar. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi-Istanbul University Journal of Women's Studies*, (30), 47-58. <https://doi.org/10.26650/iukad.2024.1607795>

 This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

 2025. Aycil, S.

 Sorumlu Yazar | Corresponding author: Serkan Aycil sserkan.aycil@gmail.com

Giriş

Düzenlendiği destinasyona sosyoekonomik açıdan olumlu ölçüde katkı sunan organizasyonların başında festivaller gelmektedir. Farklı birçok işleve sahip olan festivaller, hayatın sıradanlaşan akışı içerisinde yeni deneyimler kazandırmakta ve düzenlendikleri destinasyondaki paydaşlara önemli düzeyde ekonomik fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda festivallerin bölge imajını geliştirme, ekonomiyi hareketlendirme, ürün çeşitlendirme, rekabeti artırma ve ziyaretçilere farklı deneyim fırsatları sunma gibi bir takım fonksiyonları bulunmaktadır (Akgöl ve Ayazlar, 2021, s. 1371).

Buna göre Marmaris'te yılın belirli dönemlerinde tertiplenen Marmaris Uluslararası Kısa Film Festivali, Marmaris Caz Festivali, Azmak Festivali, Cityfest Marmaris Festivali, EcoFest Marmaris, Marmaris Yeni Yıl Festivali, Marmaris Yacht Charter Show, Marmaris Tattoo Festivali ve Marmaris Uluslararası Yat Yarışları gibi birçok organizasyon hem turizm ve sanat buluşması hem de kent kültürünün tanıtılması açısından önemli bir olgu olarak ortaya çıkmıştır (Festivals GoTürkiye, 2020).

Marmaris'te organize edilen festivaller içerisinde önemli bir yere sahip olan Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali ise Kalimerhaba Uluslararası Dostluk İşbirliği ve Tanıtım Derneği öncülüğünde her yıl Mart ayı başında organize edilmektedir. İlgili dernek aynı zamanda kardeş festival olarak kabul edilen Uluslararası Marmaris Şiir Festivali'ni de aynı tarihlerde organize etmektedir. Çok sayıda ressam, şair, yazar ve sahne oyuncusunu bir araya getiren Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nde kadın çalıştayının yanı sıra seminer, panel, film gösterimi dans gecesi, karma ve kişisel güzel sanatlar sergisi, konser, tiyatro, fotoğraf ve karikatür sergisi, uygulamalı el sanatları sergisi, seramik, heykel, sanat eserleri ve antika müzayedesini, atölye çalışmaları, yazar imza günleri, edebiyat söyleşisi ve şiir dinletisi konularında çalışmalar yürütülmektedir. Diğer yıllarda olduğu gibi yoğun bir katılımın sağlandığı Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nin 2024 yılında 19.'su organize edilmiştir.

Hakkında anma pulu ya da anma bloku çıkarılmamış olayları hatırlamak için belirli günlerde özel tarih damgalı zarflar satışa sunulabilmektedir. Üzerinde en az bir adet anma pulu bulunan ancak üzerindeki damganın konusu ile ilişkili herhangi bir tasarım bulunmayan filatelik zarflar bu kategoride değerlendirilmektedir. Buna göre Posta ve Telgraf Teşkilatı 01.01.2009 tarihi itibarıyla tedavüle çıkarılan özel tarih damgalarına ait zarfların tamamını kurum olarak üretilip satışa sunma konusunda karar birliğine varmıştır (PTT 183. Yıl, 2016; Pulhane, 2015).

Çalışmanın amacı Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına tasarlanan özel tarih damgalarını tespit etmek ve tespit edilen filatelik damgalarda yer alan temsiller hakkında değerlendirmede bulunmaya çalışmaktır.

Literatür

Literatürde, kadın ve sanat festivali olgusunu doğrudan filatelik damgalar bağlamında ele alan herhangi bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Yapılan çalışmalar ise genellikle arkeoloji ve cinsiyet çalışmaları eksenli araştırmalardan oluşmaktadır. Buna göre:

Korpel (2006) çalışmasında otorite sahibi kadınlar tarafından kullanılan mühürleri ele almıştır. Buna göre bazı kaynaklarda, ataerkil bir toplumda yaşayan İsrail kadınlarının mühürlere ihtiyaç duymadıkları belirtilmiştir. Fakat arkeolojik kazılardan elde edildiği iddia edilen mühürlerin bulunmasıyla birlikte konuya farklı bir açıdan yaklaşılması gerektiği anlaşılmıştır. Sonuç olarak, İsrail kadınlarının da tıpkı kocaları gibi resmî belgeleri doğrulamak için mühür kullandıkları kabul edilmektedir.

Marschall (2006) çalışmasında Güney Afrika'daki Ulusal Kadınlar Sanat Festivali'ni ele almıştır. Buna göre ülkedeki festivallerin birçoğu öncelikle popüler eğlence ve tüketim konusunda yeni bir uzlaşa sağlarken

Ulusal Kadınlar Sanat Festivali, kadınların güçlenmesine ve toplumsal dönüşüme katkı sunmuştur. Diğer festivallerde öncelik her zaman turizme atfedilmişken Ulusal Kadınlar Sanat Festivali'nde farklı bir duruş sergilenmiş ve etkinlikler turizmin sağlayacağı ekonomik faydadan bir nebze uzak tutulmuştur. Sonuç olarak düzenlenen festivaller sayesinde Güney Afrika hem cazibe merkezine dönüşmüş hem de kadınların yeteneklerini sergilemesine olanak sağlayan bir platform oluşturulmuştur.

Lassen ve Wagensohn (2020) çalışmasında Mezopotamya'da bulunan silindir mühürleri geniş bir yelpazede ele almıştır. Buna göre mühürlerde başta ölümlü erkek ve kadın tasvirlerine yer verilmekle birlikte mitoloji (tanrılar, iblis ve canavarlar) içerikli temalar da kullanılmıştır. Farklı araştırmalarda ise hayvan, bitki, manzara, çanak-çömlek ve ritüel benzeri figürlere de rastlanmıştır. Bunun yanı sıra mühürlerde tasvir edilen kadınların genellikle kraliyet kadınları ya da seçkinler sınıfından olduğu anlaşılmıştır. Sonuç olarak antik çağ mühürleri kadınların rolleri hakkında önemli bilgiler vermekte ve kadınların Mezopotamya ekonomisine sunduğu katkıları belgelemektedir.

LeBlanc ve Sheppard (2021) çalışmasında kadın sanatçıların küresel müzayede evlerinde satışa sunulan eserlerini satış koşulları, imge içeriği ve karmaşıklık açısından incelemiştir. Buna göre küresel müzayede evlerinde satışa sunulan eserlerin yaklaşık %7'si kadın sanatçıların eserlerinden oluşmaktadır. Bu eserler genellikle düşük fiyatlara alıcı bulmakta ve yapılan indirimler %40'ı aşmaktadır. Dolayısıyla kadın sanatçılar, bin bir güçlükte ürettikleri eserlerinin teklif edilen fiyattan daha ucuza satılacağına inandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Biermann (2024) yaptığı çalışmada cinsiyet ve mühür sahipliği kavramları hakkındaki varsayımları irdemiştir. Bu bağlamda arkeolojik kazılardan elde edilen bazı buluntulardaki yazıtlarda cinsiyetin nasıl ifade edildiği sorusu belirsizliğini korumuştur. Buna göre mühürlere yalnızca erkeklerin sahip olduğu ve kullandığı düşüncesi de bir önyargı olarak kalmıştır. Dolayısıyla Kudüs'te kadınların ticaret amacıyla kap ve küpleri mühürledikleri ve hatta bunları cenaze törenleri de dâhil olmak üzere çeşitli amaçlarla mühür kullandıkları sonucuna varılmıştır.

Yöntem

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada verilere doküman analizi ile erişilmiştir. Doküman analizi, araştırma kapsamına dâhil olan verilerin sistemli olarak gözden geçirildiği bir veri toplama yöntemidir (Kıral, 2020, s. 173). Doküman analizi yoluyla toplanan veriler betimsel içerik analizi yöntemiyle tahkik edilmiştir. Buna göre betimsel içerik analizi, öncelikle hedef olgu ile ilgili olası eğilimleri belirlemekte sonrasında ulaşılan sonuçları açıklamayı öngörmektedir (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021, s. 190-191). Bu bağlamda ilki 2010 yılında olmak üzere birbirinden bağımsız ve ardışık yıllarda üretilen damga içerikleri hakkında değerlendirmede bulunulmuştur. Bu kapsamda karşılaşılan her bir olguya sorular yöneltilmiş (tasarım sayısı, damga içeriği, tipografik özellikler, damganın biçimi, renk kullanımı vb.) alınan cevaplara göre mevcut durum anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Araştırma Verileri ve Veri Toplama Araçları

Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'ni konu alan dokümanlar üzerinden oluşturulan bu çalışmada görsel verilere <https://www.pulhane.com/> internet sitesinden erişilmiştir. Öncelikle farklı kategorilerde sıralanan filatelik ürünler (ilk gün damgası, posta kartı, özel gün zarfı, maksimum kart) gözden geçirilmiş sonrasında konu ile ilgili olduğu tespit edilen tasarımlar çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Bir sonraki aşamada ise PTT tarafından basılı olarak sunulan yayınlar aracılığıyla verilerin güvenilirlik ve geçerliği teyit edilmiştir. Buna göre yapılan araştırma sonucunda 2010-2015 yılları arasında tedavüle çıkarılan 6 adet özel tarih damgasına ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Google Akademik arama motoru ve Ulusal Tez Merkezi başta olmak üzere ResearchGate, Asosindex, SOBIAD ve EBSCO gibi ulusal ve uluslararası veri tabanları üzerinden “festival, Marmaris, kadın ve sanat, filatelik damga ve özel tarih damgası” anahtar kelimeleri kullanılarak aramalar yapılmıştır. Yapılan aramalarda festival olgusunu farklı açılardan değerlendiren çok sayıda çalışmaya ulaşılmına rağmen aynı olguyu Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali özelinde değerlendiren herhangi bir araştırma yazısına ulaşılmamıştır. Çalışma kapsamında üretilen damga örnekleri sayı, biçim, illüstrasyon, içerik ve renk tercihi yönünden incelenmiş ve tipografik okumaları yapılarak yorumlarda bulunulmuştur.

Bulgular

Çalışma kapsamında öncelikle Muğla ve ilçelerinde düzenlenen festival ve etkinlikler tespit edilmiştir. Sonraki aşamada ise Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali hakkında bilgiler içeren verilere erişilmiştir. Son olarak hakkında özel tarih damgası hazırlanan yıllara ait damga tatbiklerine ulaşılarak çalışmanın sınırlılığı belirlenmiştir.

Tablo 1

Muğla ve İlçelerinde Organize Edilen ve Edilmesi Planlanan Festivaller

Lokasyon	2023	2024	2025
Muğla	0	0	0
Bodrum	17	17	18
Dalaman	2	2	3
Datça	4	4	5
Fethiye	11	10	12
Kavaklıdere	0	0	0
Köyceğiz	1	1	1
Marmaris	4	4	4
Menteşe	5	5	7
Milas	2	1	2
Ortaca	3	3	3
Seydikemer	0	0	0
Ula	0	0	0
Yatağan	2	2	2

Kaynak: (Festivall.com, 2023; Festivall.com, 2024a; Festivall.com, 2024b; Festivall.com, 2025).

Tablo 1’de Muğla ve ilçelerinde organize edilen ve edilmesi planlanan festivallere ilişkin verilere yer verilmiştir. Buna göre 2023 ve 2024 yılları arasında Muğla merkez ilçenin yanı sıra Kavaklıdere, Seydikemer ve Ula ilçelerinde herhangi bir festival organize edilmemişken en fazla festivalin organize edildiği ilçelerin Bodrum ve Fethiye olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra 2024 yılında Fethiye ve Milas ilçelerinde birer adet azalan festival sayısının 2025 yılında Milas’ta bir önceki sayıya, Fethiye’de ise 12’ye ulaştığı görülmektedir. 2025 yılında organize edilmesi planlanan festival sayısının Bodrum, Dalaman ve Datça’da birer adet, Menteşe de ise iki adet artışı gözlenmiştir. Araştırmaya konu Marmaris’te ise her iki yılda 4 organizasyona yer verildiği görülmekle birlikte 2025 yılında festival sayısının aynı kalacağı öngörülmektedir.

Tablo 2*2022-2024 Yılları Arasında Marmaris'te Organize Edilen Festivaller ve 2025 Yılında Organize Edilmesi Planlanan Festivaller*

Festivaller	2022	2023	2024	2025
Uluslararası Marmaris Çocuk Dans ve Müzik Festivali	-	-	2.	3.
Uluslararası Marmaris Dans ve Müzik Festivali	-	-	20.	21.
Marmaris Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali	1.	2.	3.	4.
Marmaris Tattoo Festivali	-	-	4.	5.

Kaynak: (Festivall. com, 2024a; Festivall.com, 2025).

Tablo 2'de 2022, 2023 ve 2024 yıllarında Marmaris'te organize edilen festivaller ile 2025 yılında organize edilmesi planlanan festivallere ilişkin veriler yer almaktadır. Buna göre 2022 ve 2023 yıllarında 1 adet olan festival sayısının 2024 yılında programa dâhil edilen Uluslararası Marmaris Çocuk Dans ve Müzik Festivali, Marmaris Tattoo Festivali, Uluslararası Marmaris Dans ve Müzik Festivali ile birlikte 4'e çıkarıldığı görülmektedir. Ayrıca araştırmaya konu Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nin tamamen ücretsiz olması nedeniyle ilgili web sitesinin yayın sayfasında yer almadığı anlaşılmaktadır.

5. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 2010

5. Marmaris Uluslararası Kadın ve Sanat Festivali'nin açılışı 08 Mart-28 Mart 2010 tarihleri arasında Netsel Marina Sanat Galerisi ve Marmaris Karacan Point Center Sanat Galerisinde gerçekleşmiştir. Karma Güzel Sanatlar Sergisi'nin açılışı ile başlayan etkinliklerde 62 sanatçıya ait eser sergilenmiştir. Filatelistlerin de yoğun katılım sağladığı festival anısına "5. Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 08-10.03.2010 Marmaris" içerikli bir adet özel tarih damgası hazırlanmıştır (Beyaz Gazete, 2010).

Görsel 1

5. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2010, Marmaris

Kaynak: Pulhane, 2010

Görsel 1'de 08-10.03.2010 tarihleri arasında Karacan Point Center Alışveriş Merkezi Sanat Galerisi Marmaris/Muğla adresinde gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. 5. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına tasarlanan filatelik zarflar 1,10 TL bedel ile satışa sunulmuştur (Pulhane, 2010). Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımda alınsal olarak betimlenmiş büst biçiminde bir kadın illüstrasyonuna yer verilmiştir. Durgun bir yüz ifadesine sahip olan kadının başının hemen üzerine güllerden oluşan bir buket, buketin tepe kısmına ise 1 adet zambak çiçeği yerleştirilmiştir. Bunun yanı sıra biri yuvarlak diğeri yan uçlu olmak üzere 2 adet sulu boya fırçası

buketin sol kısmına konmuşken 1 adet yassı uçlu gölgelendirme fırçası da buketin sağına eklenmiştir. Figürün yüz ve boyun kısmını belirginleştirmek için koyu renk tonunda bir dolgu işlemi uygulandığı görülürken göz, burun, dudak ve çene çizgisinin beyaz renkte bırakılarak genç bir görünüm elde edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler düz yazı fontunda ve tamamı büyük harflerle olmak kaydıyla figürün etrafında halka oluşturacak biçimde konumlandırılmış ve festival başlığı ile tarih aralığı arasındaki ayrımı vurgulamak için yıldız temalı iki adet ayraç kullanılmıştır.

6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 2011

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen sanatçıların sergilediği 300'e yakın eserle açılan 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Marmaris Kültür Merkezi tarafından Mart ayında organize edilmiştir. Kalimerhaba Derneği'nin işbirliği ve İçmeler Belediyesi'nin katkılarıyla kapsamı daha da genişleyen festivalde karma güzel sanatlar sergisi, kadın ve sanat söyleşisi, afiş sergisi, belgesel film gösterimi, tiyatro, dans, resim sergisi, müzikli oyun şiir dinletisi ve pul sergisi gibi birçok etkinlik gerçekleştirilmiştir (Gezi Alemi, 2011; Gündem Gazetesi, 2011).

Görsel 2

6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2011, Marmaris

Kaynak: Pulhane, 2011

Görsel 2'de 08-10.03.2011 tarihleri arasında Point Center Alışveriş Merkezi Sanat Galerisi Marmaris/ Muğla adresinde gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına tasarlanan filatelik zarflar 1,25 TL bedel ile satışa sunulmuştur (Pulhane, 2011). Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımın altın oranında alınsal olarak betimlenmiş bir adet kadın silüeti görülmektedir. Durgun bir yüz ifadesine sahip olan kadının saçlarına papatyalardan oluşan bir buket yerleştirilmiştir. Bunun yanı sıra biri figürün sol kulak hizasına diğer ikisi tepe kısmına olmak üzere toplam 3 adet gelincik çiçeği eklenerek tasarımdaki bütünlük sağlanmıştır. Figürün saç ve göz kısmını belirginleştirmek için dolgu işlemi uygulanmıştır. Tasarımdaki canlılığı artırmak için de siyah renkte mürekkep kullanıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler düz yazı fontunda ve tamamı büyük harflerle olmak üzere figürün etrafında halka oluşturacak biçimde konumlandırılmış ve festival başlığı ile tarih aralığı arasındaki ayrımı vurgulamak için kalp temalı iki adet simge kullanılmıştır.

7. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 2012

08 Mart “Dünya Kadınlar Günü” Karma Güzel Sanatlar Sergisi’nin açılışı ile başlayan 7. Marmaris Uluslararası Kadın ve Sanat Festivali 08 Mart-28 Mart 2012 tarihleri arasında İçmeler Belediyesi Kültür Sanat Salonu’nda gerçekleşmiştir. 21 Mart Dünya Şiir Günü ve 27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü anısına düzenlenen etkinlikler başta olmak üzere belgesel film gösterimi, tek kişilik oyun, el sanatları sergisi, dans gösterisi, kadın yazarlar imza günü ve pul sergisi gibi birçok faaliyet festival programı içerisine dâhil edilmiştir (Tiyatro Dünyası, 2012).

Görsel 3

7. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2012, Marmaris

Kaynak: Pulhane, 2012

Görsel 3’te 08-10.03.2012 tarihleri arasında Üntaş Point Center Alışveriş Merkezi Sanat Galerisi Marmaris/ Muğla adresinde gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. 7. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına tasarlanan filatelik zarflar 1,50 TL bedel ile satışa sunulmuştur (Pulhane, 2012). Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımın altın oranına ucuca artı simgesi bulunan (Venüs) bir adet vazo yerleştirilmiştir. Vazonun içerisinde ise çeşitli renk ve boyutlarda olduğu anlaşılan papatyalar yer almaktadır. Buradaki papatyalardan her biri farklı koyuluktaki renklerle temsil edilmiş ve görünürlüğü artırmak için yaprak kıvrımlarının bulunduğu kısımlar beyaz renk tonu ile illüstre edilmiştir. Vazodaki artı uçlu simgenin Roma mitolojisinden geldiği bilinmekle birlikte bu kompozisyonda kadın cinsiyetini temsil etmek için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler düz yazı fontunda ve tamamı büyük harflerle olmak kaydıyla figürün etrafına halka oluşturacak biçimde konumlandırılmış ve festival başlığı ile tarih aralığı arasındaki ayrımı vurgulamak için papatya temalı iki adet ayraç kullanılmıştır.

8. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali

08 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde sanat engel tanımaz sloganı ile açılışı gerçekleşen 8. Marmaris Uluslararası Kadın ve Sanat Festivali’ne Azerbaycan Dede Korkut Vakfı’nın yanı sıra Yunanistan Lisisstrati Türk Yunan İlişkilerini Geliştirme Derneği’nden sanatçılar da katkı sunmuştur. Üntaş Point Center ve Marmaris Kültür Merkezi Kalimerhaba Derneği Güzel Sanatlar Galerisi’nde 28 Mart 2013 tarihine kadar devam edecek olan festivalde yöresel folklor, resim sergisi, dans gösterisi ve pul sergisi gibi çok sayıda etkinliğe yer verilmiştir. Doğal güzelliklerinin yanında Marmaris’in kültür ve sanatla anılmasını sağlayan festivalin sonunda konuk sanatçılara teşekkür plaketi sunulmuştur (Haberler.com, 2013).

Görsel 4

8. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2013, Marmaris

Kaynak: Kitantik, 2013

Görsel 4'te 08-10.03.2013 tarihleri arasında gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımın altın oranına bir adet kadın illüstrasyonu yerleştirilmiştir. Oldukça sade bir görünüme sahip olan illüstrasyonun çok renkli tasarlandığı bilinmesine rağmen tek renk koyu mürekkep kullanıldığı için silüet düz bir biçimde yansımıştır. Alınsal olarak betimlenen silüetin sadece sağ kısmı görülmesine rağmen Gestalt Kuramındaki tamamlama ilkesi gereği zihin bu görsel parçaları bir bütün olarak algılamaktadır. Figürün kaş, göz, burun ve dudak kısmını belirginleştirmek ve genç yaşlarda olduğunu göstermek için koyu renkte bir dolgu işlemi uygulandığı anlaşılmaktadır. Serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler düz yazı fontunda ve büyük harflerle figürün etrafında halka oluşturacak biçimde konumlandırılmıştır.

9. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali

9. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nin açılışı 07 Mart 2013 tarihinde İstanbul Yeni Kadıköy İskelesi üzerinde bulunan Şirket-i Hayriye Sanat Galerisinde yapılmıştır. "Marmarist" Karma Güzel Sanatlar Sergisi etkinlikleri ile başlayan açılışa Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen 100 katılımcı toplam 250 eser ile katkı sunmuştur (Marmaris Bal Evi, 2012). Çok sayıda ünlü sanatçının bir araya geldiği etkinlikte canlı performans gösterileri ve imza günü programı da düzenlenmiştir (Marmaris Ticaret Odası, 2014).

Görsel 5

9. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2014, İstanbul-Marmaris

Kaynak: Pulhane, 2014

Görsel 5'te 27-28.03.2014 tarihleri arasında Marmaris Kültür Merkezi Marmaris/Muğla adresinde gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. 9. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına hazırlatılan 400 adet filatelik zarf ise 1,50 TL bedel ile www.filateli.gov.tr adresinde satışa sunulmuştur (Pulhane, 2014). Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımın altın oranına Venüs de Milo heykeli (Afrodit heykeli) olduğu anlaşılan bir tasvir yerleştirilmiştir (Kousser, 2017, s. 228-232). Ayakta durduğu görülen figürün her iki kolunun olmadığı ve sola doğru baktığı görülmektedir. Görseldeki keskinliği artırmak için gölgede kalan kısımlara siyah tonda dolgu işlemi uygulanmış olup figürün boynuna kolye biçiminde bir çiçek halkası takılmıştır. Serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler düz yazı fontunda ve tamamı büyük harflerle olmak üzere figürün etrafında halka oluşturacak biçimde konumlandırılmıştır.

10. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali

Marmaris'te sanat engel tanımaz sloganı ile başlayan 10. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 08 Mart-25 Mart 2015 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. 08 Mart "Dünya Kadınlar Günü" Karma Güzel Sanatlar Sergisi'nin açılışı ile başlayan etkinlikler 21 Mart Dünya Şiir Günü'nü kapsayacak biçimde devam ederek Kadın ve Sanat Festivali Gala Gecesi etkinlikleri ile birlikte son bulmuştur (Kadınlar Bilir, 2023).

Görsel 6

10. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali Özel Tarih Damgası, 2015, Marmaris

Kaynak: Pulhane, 2015

Görsel 6'da 06-08.03.2015 tarihleri arasında Blue Port AVM Marmaris/Muğla adresinde gerçekleşen pul sergisinde kullanılmak üzere tasarlanan bir adet özel tarih damgasına yer verilmiştir. 10. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına hazırlatılan 400 adet filatelik zarf ise 1,75 TL bedel ile www.filateli.gov.tr adresinde satışa sunulmuştur (Pulhane, 2015). Yuvarlak bir formda oluşturulan bu tasarımın altın oranına gül tutan bir kadın eli yerleştirilmiştir. Sade bir görünüme sahip olan illüstrasyondaki gül tasvirinin renkli tasarlandığı bilinmesine rağmen tek renk mürekkep kullanıldığı için görselin tamamı düz bir formda illüstre edilmiştir. Gülün kök kısmı da 10 sayısı biçiminde tasarlanan bir vazanın içerisine yerleştirilmiştir. Illüstrasyondaki belirginliği artırmak için her bir kıvrım koyu renk tonunda çizgisel olarak tasvir edilmiştir. Ayrıca serginin amacını ve açık kaldığı tarih aralığını belirten tipografik ifadeler görsel 1'de olduğu gibi düz yazı fontunda ve tamamı büyük harflerle olmak üzere figürün etrafına halka oluşturacak biçimde konumlandırılmış ve festival başlığı ile tarih aralığı arasındaki ayrımı vurgulamak için iki adet yıldız temalı ayraç kullanılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

İlki 2006 yılında sonuncusu ise 2024 yılında gerçekleşen Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına toplam 21 etkinlik düzenlenmiştir. Buna göre 5. festivalden itibaren kesintisiz bir biçimde altı yıl boyunca filatelik tasarımlar hazırlanmış ve festival süresi içerisinde iki ya da üç gün boyunca sergilenmiştir. Bu bağlamda 2015 yılına karşılık gelen 10. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nden sonra herhangi bir filatelik etkinlik gerçekleştirilmemiştir.

Günümüzdeki filatelik damgaların önemli bir kısmı klasik formun (yuvarlak) dışında üçgen, kare, çokgen ya da asimetrik olarak tasarlanabildiği gibi konseptte uygun olarak araba, tekne, ev, kule veya hayvan figürü biçiminde de tasarlanabilmektedir (Bezaz, 2006, s. 266-284). Mevcut tasarımlar incelendiğinde, Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'ne özgü ayrı bir damga stiline oluşturulmadığı fark edilmektedir. Bu bağlamda hazırlanan damga örneklerinin tamamında günümüze değin sürdürülen klasik anlayışın hâkim olduğu anlaşılmaktadır.

Mürekkebin renk ve kalitesi tasarıma daha estetik bir görünüm kazandırarak tasarımın daha etkili görünmesini sağlamaktadır (Aslan, Özomay ve Köse, 2010, s. 151). İstampa mürekkeplerinin genel olarak mavi, yeşil, kırmızı, lacivert ve siyah renklerde hazırlanarak satışa sunulduğu bilinmektedir. Buna göre kırmızı ve yeşil ton canlılıkla özdeşleşmişken koyu tonlar resmiyetin simgesi olarak görülmektedir. Gerek kamusal alanlarda gerekse resmî organizasyonlara ev sahipliği yapılan etkinliklerde koyu tonda mürekkeplerin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla mevcut tasarımlarda da tek tip ve koyu renkte mürekkep kullanımına dikkat edildiği görülmektedir.

Belirli bir temaya odaklanılarak oluşturulan kompozisyonlarda genellikle konuya dair sembolik ifadeler farklı formlarda filatelik damganın içerisinde yerleştirilmektedir. Bu bağlamda Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali anısına hazırlanan filatelik damgalardaki illüstrasyonların yine festival anısına oluşturulan afişlerdeki görsellerle aynı olduğu anlaşılmıştır. Buradaki en temel ayrım ise afişlerde renkli bir biçimde tasvir edilen illüstrasyonların filatelik damgalarda tek renk olarak illüstre edilmesidir.

Damga üzerindeki tipografiler düz yazı tipinde ve büyük harflerle yazılmıştır. Tasarım sürecinde vurgulanmak istenen ifadelerin ya tırnak içinde ya da italik olarak sunulması beklenir. Büyük harflerin ise ancak zorunluluk, kızgınlık ya da gereklilik durumlarında kullanılması makbul bir sebep olarak görülebilir (Acar Büyükpehlivan, Zelzele ve Özdemir, 2011, 248-252). Buna göre çalışma kapsamına dâhil edilen damgaların tamamında yazı karakterinin büyük harflerle yazıldığı görülmektedir. Tasarımcının burada gerek görünürlük gerekse vurguyu artırmak için büyük harf kullanımına yer verdiği anlaşılmaktadır. Buna rağmen yazışma ortamında yanlış anlaşılmalara neden olabilecek bu tür ve benzer kullanımların kullanıcılar tarafından tercih edilmediği bilinmektedir.

Sonuç olarak pul, posta kartı, maksimum kart, ilk gün zarfı ve özel gün zarfı gibi filatelik türler içerisinde gerek festival gerekse kadın temsili ele alan belirli sayıda çalışma bulunmasına rağmen Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'ni ele alan çalışmaların yalnızca özel tarih damgası kategorisi ile sınırlandırıldığı anlaşılmıştır.

Etik Kurul Onayı	Etik kurul onayı gerekmemektedir.
Hakem Değerlendirmesi	Dış bağımsız hakemler tarafından değerlendirilmiştir.
Çıkar Çatışması	Yazarın beyan edecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal Destek	Yazar, bu çalışmanın herhangi bir mali destek almadığını beyan etmektedir.

Ethics Committee Approval Ethics committee approval is not required.

Peer Review Externally peer-reviewed.
Conflict of Interest The author have no conflict of interest to declare.
Grant Support The author declare that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri Serkan Aycil
Author Details ¹ Kuruma Bağlı Değil / Non-affiliated, İstanbul, Türkiye
 0000-0002-3540-5548 sserkan.aycil@gmail.com

Kaynakça | References

- Acar Büyükpehlivan, G., Zelzele, Ö. B. ve Özdemir, L. (2011, Kasım, 24-26). *Tipografide yazı karakterlerinin okunabilirliğe etkisi* [Tam Metin]. IV. International Printing Technologies Symposium, İstanbul, Türkiye.
- Akgöl, Y. ve Ayazlar, G. (2021). Turizm ve festival ilişkisine yönelik araştırmaların bibliyometrik haritalandırılması (1975-2020). *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1369-1387.
- Beyaz Gazete. (2010). *Marmaris Kadın ve Sanat Festivali açıldı*. <https://beyazgazete.com/haber/2010/3/10/marmaris-kadin-ve-sanat-festivali-acildi-55549.html>
- Bezaz, Y. G. (2006). *Geçmişten günümüze haberleşme ve PTT tarihi*. Ankara: Türkiye Haber-İş Sendikası.
- Biermann, B. (2024). "Male until proven otherwise?": Searching for women with the help of inscribed stamp seals from Jerusalem. *Near Eastern Archaeology*, 87, 32-40. <https://doi.org/10.1086/727577>
- Festivall.com. (2023). *Marmaris festivalleri*. <https://festivall.com.tr/iller/48/mugla-festivalleri/>
- Festivall.com. (2024a). *Marmaris festivalleri*. <https://festivall.com.tr/ilceler-fest/658/marmaris/>
- Festivall.com. (2024b). *Marmaris festivalleri*. <https://festivall.com.tr/ilceler-fest/655/fethiye/>
- Festivall.com. (2025). *Marmaris festivalleri*. <https://festivall.com.tr/ilceler-fest/658/marmaris/>
- Festivals GoTürkiye. (2020). *Marmaris'teki festivaller*. <https://festivals.goturkiye.com/tr/marmaristeki-festivaller>
- Gezi Alemi. (2011). 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali. <http://www.gezialemi.com/FestivalEtkinlikAyrinti.asp?ID=148&SAYFA=10>
- Gündem Gazetesi. (2011). 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'ne katılan sanatçıların sergiledikleri 300'ün üzerindeki eserle açılan 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali, sergilenen eserlerin yorum farklılıkları ve özgünlüğü ile göz kamaştırdı. <https://www.gundemgazetesi.net/ile-bulustu-5690h.html>
- Haberler.com. (2013, Mart 9). *Bu yıl 8'inci gerçekleştirilen Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali'nin açılışı 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde yapıldı*. <https://www.haberler.com/kadin-ve-sanat-festivali-8-kez-halkla-bulustu-4407561-haberi/>
- Kadınlar Bilir. (2023). *Kadınlar gününe özel 7 etkinlik*. <https://www.kadınlarbilir.com/aile/etkinlikler/kadınlar-gunune-ozel-7-etkinlik>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak dokuman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Kitantik. (2017). 2013 Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali özel tarih damgası. https://www.kitantik.com/product/2013-Uluslararası-Marmaris-Kadın-ve-Sanat-Festivali-Ozel-Tarih-Damgası_1br9qfwlokop5kc15tg
- Kousser, R. (2017). Creating the past: The Vénus de Milo and the Hellenistic Reception of Classical Greece. *American Journal of Archaeology*, 109(2), 227-250.
- Lassen, A. W. ve Wagensohn, K. (2020). *Women at the Dawn of History*. New Haven: Yale Babylonian Collection, Yale University.
- Leblanc, A. ve Sheppard, S. (2021). Women artists: Gender, ethnicity, origin and contemporary prices. *Journal of Cultural Economics*, 46, 439-481.
- Marmaris Bal Evi. (2012). *Marmaris bal evi Marmaris kadın ve sanat festivalinde*. <https://marmarisbalevi.com.tr/tr/haberler/marmaris-bal-evi-marmaris-kadin-ve-sanat-festivalinde>
- Marmaris Ticaret Odası. (2014). *Marmaris bal evi, Marmaris kadın ve sanat festivalinde*. <https://www.mto.org.tr/haberler/detay/405>
- Marschall, S. (2006). Creating the Rainbow Nation: The National Women's Art Festival in Durban, South Africa. In D. Picard and M. Robinson (Eds.), *Festivals, Tourism and Social Change: Remaking Worlds* (pp. 152-171). Bristol, Blue Ridge Summit: Channel View.
- PTT 183. Yıl. (2016). *Filateli sözlüğü*. <https://www.ptt.gov.tr/pul-ve-filateli-filateli-sozlugu>
- Pulhane. (2010). 5. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 08-10.03.2010 Marmaris. <https://www.pulhane.com/OzelGunDamgaSayfalari/ot201007.html>
- Pulhane. (2011). 6. Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 08-10.03.2011 Marmaris. <https://www.pulhane.com/OzelGunDamgaSayfalari/ot201117.html>

- Pulhane. (2012). 7. *Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 08-10.03.2012 Marmaris*. <https://www.pulhane.com/OzelGunDamgaSayfalari/ot201502.html>
- Pulhane. (2014). 9. *Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festivali 27-28.03.2014 Marmaris*. <https://www.pulhane.com/OzelGunDamgaSayfalari/ot201408.html>
- Pulhane. (2015). 10. *Marmaris Uluslararası Kadın ve Sanat Festivali 06-08.03.2015 Marmaris*. <https://www.pulhane.com/OzelGunDamgaSayfalari/ot201502.html>
- Tiyatro Dünyası. (2012). 7. *Uluslararası Marmaris Kadın ve Sanat Festival programı*. <https://www.tiyatrodunyasi.com/haberdetay.asp?haberno=5275>
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201. <https://doi.org/10.21733/ibad.871703>

